

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι τρόποι σύνδεσης των προτάσεων είναι τρεις :

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ

A. Η **παρατακτική** σύνδεση συνδέει όμοιες μεταξύ τους προτάσεις. Έχουμε δηλαδή το σχήμα **ΚΥΡΙΑ + ΚΥΡΙΑ** ή **ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ + ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ**

Οι προτάσεις παρατάσσονται η μία στην άλλη με τους συνδέσμους :

Συμπλεκτικοί: **και/κι, ούτε, μήτε**

Διαζευκτικοί ή διαχωριστικοί: **ή, είτε**

Αντιθετικοί: **αν και, αλλά, μα, παρά, όμως, ωστόσο, ενώ, μολονότι, μόνο (που)**

Συμπερασματικοί: **λοιπόν, ώστε, άρα, επομένως, οπότε**

Επεξηγηματικός: **δηλαδή**

Ο σύνδεσμος και είναι ο πιο συχνά χρησιμοποιούμενος στη νέα ελληνική παρατακτικός σύνδεσμος.

B. Η **υποτακτική** σύνδεση συνδέει κύριες με δευτερεύουσες προτάσεις. Μια ή περισσότερες δευτερεύουσες προτάσεις υποτάσσονται σε μια κύρια πρόταση. Έχουμε δηλαδή το σχήμα **ΚΥΡΙΑ + ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ** ή **ΚΥΡΙΑ + ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ + ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ...**

Όταν έχουμε μία δευτερεύουσα που υποτάσσεται σε μία κύρια, τότε το σχήμα λέγεται **απλή υπόταξη**.

Όταν έχουμε μία δευτερεύουσα πρόταση να υποτάσσεται σε μια κύρια πρόταση και μια άλλη δευτερεύουσα πρόταση να υποτάσσεται όχι στην κύρια αλλά στη δευτερεύουσα, τότε το σχήμα λέγεται **διαδοχική υπόταξη**.

Η υποτακτική σύνδεση εκφράζεται με τους ακόλουθους συνδέσμους :

Ειδικοί: **ότι, πως, που.**

Χρονικοί: **όταν, σαν, ενώ, καθώς, κάθε που, αφού, αφότου, πριν (να), μόλις, προτού, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, εφόσον, άμα, εκεί που (= μόλις), ευθύς ως.**

Αιτιολογικοί: **επειδή, αφού, καθώς, διότι, μια και, μια που.**

Υποθετικοί: **αν, εάν, (άμα, σαν).**

Τελικοί: **να, για να.**

Αποτελεσματικοί: **ώστε, ώστε να, έτσι που, που, (για να).**

Διστακτικοί ή ενδοιαστικοί: **μη(ν), μήπως.**

Εναντιωματικοί / παραχωρητικοί: **αν και, μολονότι, μόλο που, παρ' όλο που, και που, και ας, και αν, και αν ακόμη, ακόμη και αν, έστω και αν, παρ' ότι, ενώ, και που, και ας.**

Γ. Το **ασύνδετο** σχήμα υπάρχει, όταν δύο ή περισσότερες προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με **κόμμα, χωρίς** να παρεμβάλλονται σύνδεσμοι.

Οι όροι, που ενώνονται με κόμμα (ολόκληρες προτάσεις, λέξεις ή φράσεις) είναι **όμοιοι γραμματικά**. Για παράδειγμα όλα ρήματα, όλα ουσιαστικά, όλα επίθετα...

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΡΟΠΩΝ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ :

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ :

- Η παρατακτική σύνδεση προσδίδει οικειότητα, ζωντάνια και αμεσότητα στο λόγο.
- Ο λόγος είναι απλός, γρήγορος, κοφτός και εύληπτος.
- Ο πομπός δίνει έμφαση στο πλήθος και την ποσότητα των πληροφοριών.
- Εγείρει το συναίσθημα του δέκτη.
- Συχνά, δεν εμβαθύνει στο νόημα, με αποτέλεσμα ο δέκτης να μην εκλαμβάνει πλήρως το νόημα.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ :

- Ο λόγος είναι πυκνός και σύνθετος.
- Ο λόγος γίνεται πολύπλοκος, γιατί τη χρησιμοποιούμε, για να δείξουμε τις λογικές σχέσεις ενός σύνθετου νοήματος.
- Συνήθως, με την υποτακτική σύνδεση αποδίδονται νοήματα υψηλού πνευματικού επιπέδου. Γι' αυτό παρατηρείται σε κείμενα επιστημονικού περιεχομένου.
- Η λανθασμένη χρήση του, μπορεί να εκφράζει μια απόπειρα εκ μέρους του πομπού να είναι εντυπωσιασθητικός και επιδειξιμανής.
- Με τη διαδοχική υπόταξη ο λόγος γίνεται μακροπερίοδος και το ύφος αρκετά περίπλοκο και μερικές φορές εξεζητημένο.

ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ :

- ο πομπός αποσκοπεί να πυκνώσει το λόγο.
- Προσδίδεται ένταση και έμφαση στο λόγο.
- Ο λόγος χρωματίζεται με συναισθήματα.
- Προσδίδεται ένας λιτός, γοργός και κοφτός χαρακτήρας στο λόγο(ελλειπτικός – ασθματικός λόγος).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Η θεία μου ήρθε στο σπίτι μας και μας έφερε δώρα. (παρατακτική σύνδεση)

Δεν ήθελε να σου επιτεθεί , αλλά να σου εκδηλώσει τη χαρά του. (παρατακτική σύνδεση)

Όταν πλησιάζουν εκλογές τα κόμματα δραστηριοποιούνται, για να αυξήσουν τον αριθμό των ψηφοφόρων τους. (υποτακτική σύνδεση, διαδοχική υπόταξη)

Ο παππούς μου πήγε στον κήπο, για να ποτίσει τα λουλούδια. (υποτακτική σύνδεση, απλή υπόταξη)

Η βροχή ήταν δυνατή , τα νερά κυλούσαν ορμητικά, οι δρόμοι είχαν πλημμυρίσει. (Ασύνδετο σχήμα)

Φιλολόγικοι Διαλόγοι